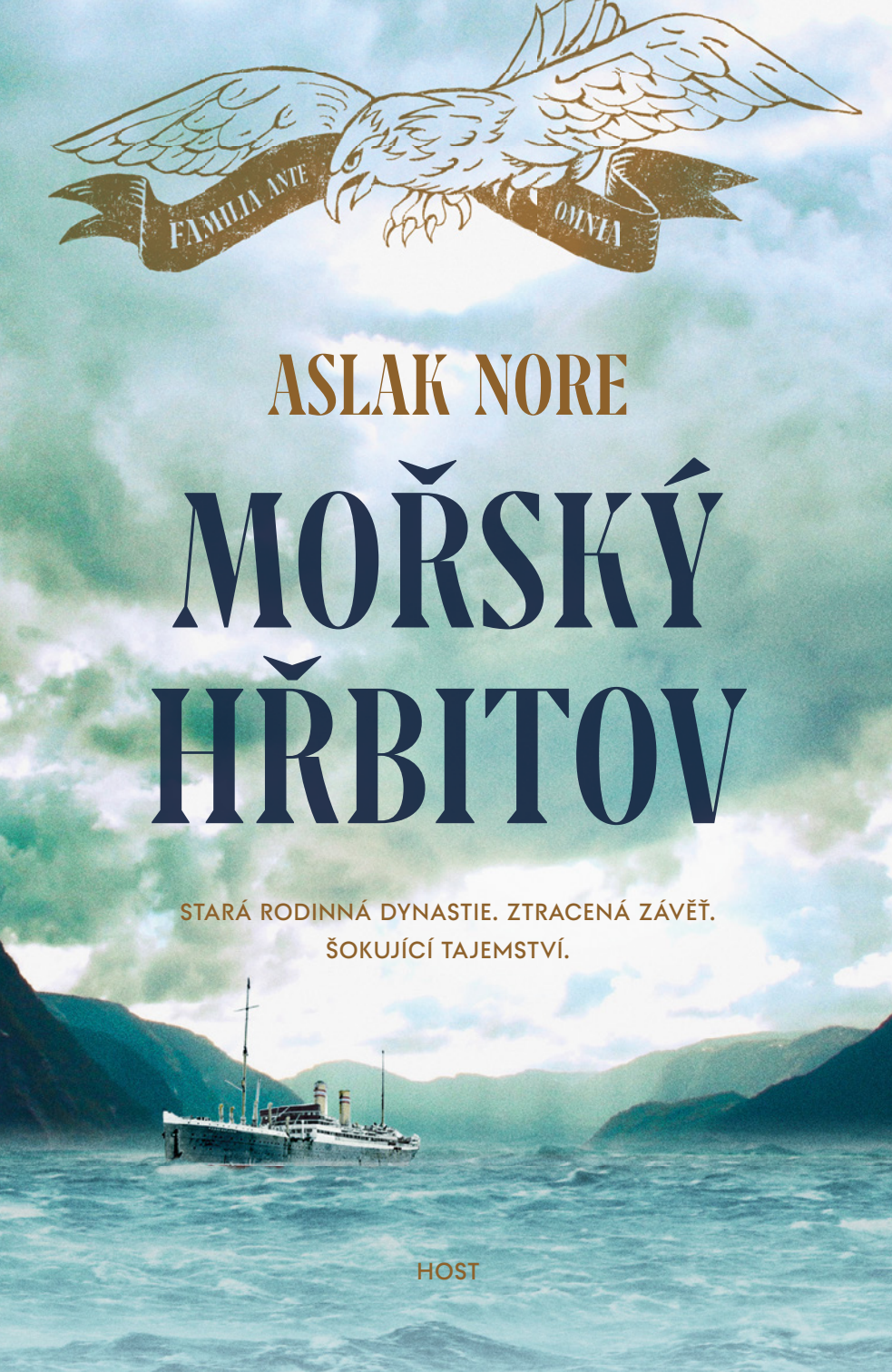

ASLAK NORE

MOŘSKÝ HŘBITOV

STARÁ RODINNÁ DYNASTIE. ZTRACENÁ ZÁVĚŤ.
ŠOKUJÍCÍ TAJEMSTVÍ.

HOST

Přeložila
Adéla Ficová

ASLAK NORE

MOŘSKÝ HŘBITOV

Brno 2024

This translation has been published with the financial support of NORLA
Překlad této knihy vychází s laskavou finanční podporou nadace NORLA

Copyright © Aslak Nore, Havets kirkegård, published
by H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo 2021
Czech edition published by arrangement with Winje Agency,
Norway and Ilustrata Agency
Cover design by Harvey Macaulay / Imperiet.dk
Cover illustration by Shutterstock
Translation © Adéla Ficová, 2024
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2024 (elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-2324-5 (PDF)
ISBN 978-80-275-2325-2 (ePUB)
ISBN 978-80-275-2326-9 (MobiPocket)

Poznámka autora

Jedná se o román. Až na některé důležité výjimky, které jsou podrobněji vysvětleny v poděkování, jsou veškerá místa, události a osoby smyšlené. Vnější okolnosti týkající se ztroskotání lodi Hurtigrutenu, tedy norského pobřežního expresu, zvané DS „Princezna Ragnhild“, dne 23. října 1940 vycházejí z dokumentárních pramenů.

Patří mezi ně nákresy lodi, které se ke mně dostaly díky laskavému pomocníkovi z Muzea Hurtigruten ve Stokmarknesu. Ztvárnění se také opírá o výsledky vyšetřování okresního soudu v Saltenu a v neposlední řadě o svědectví kapitána Knuta Indergårda z Batnfjordsøry, které dosud nebylo širší veřejnosti známo. Jeho vyprávění, jež staví to, co se stalo, do nového světla, mi poskytla Norská společnost pro historii lodní dopravy v Nordmøre.

Společně s posádkou — kormidelníkem Petterem Søholtem z Molde, strojníkem Johanem Brevikem ze Smøly, strojním asistentem Hansem Lie z Kristiansundu a stevardem Oskarem Mortensenem — Indergård uskutečnil jednu z největších samostatných záchranných akcí v Norsku během druhé světové války, aniž by se mu za to dostalo jakéhokoli uznání.

Tato kniha je věnována hrdinné posádce nákladní motorové lodi MK „Batnfjord“, která toho dne zachránila ze Severního ledového oceánu více než 140 Norů a německých vojáků, a všem, jež se posádce nepodařilo zachránit a byli pohřbeni na mořském hřbitově.

Prolog

Noviny Dagens Næringsliv, 4. srpna 2006
Osobní lékař Hans Falck zachránil tisíce lidských životů.
Daní za to je, že často zapomíná na narozeniny svých dětí.
Napsal John O. Berg

Libanon, září 1982. Mladý doktor rychle kráčí potemnělým uprchlickým táborem Šatíla v Bejrútu. V jedné ruce drží velkou červenou zdravotnickou brašnu. Druhou rukou svírá nemluvně zavinuté v dece.

Hans Falck cítí střelný prach a výkaly, puch, se kterým se v následujících desetiletích setká ještě mnohokrát a který mu vždy připomene večer v Šatíle. Téhož večera do tábora vnikly milice křesťanských falangistů. Záminkou bylo najít militantní Palestince, kteří se tam skrývali. Masakr začal a falangisté nikoho nešetří. Kolem doktora se ozývají občasné výkřiky, hlasy a salvy výstřelů.

Oblohou proletí raketa a v příštím okamžiku se budovy rozzáří stříbrošedým surreálným barevným filtrem. Hans se zastaví. Mezi hromadami odpadků, vojenskými potravinovými balíčky a lahvemi od alkoholu leží mrtví: mladí muži s uříznutými genitáliemi, těhotné ženy s rozpáranými břichy, děti, nemluvňata. Vlevo, asi dvacet metrů od sebe, periferním viděním spatří hlouček lidí; ženy chránící své děti, muže v pevném objetí, všichni mají kulku v hlavě. Lidé jsou popravováni z bezprostřední blízkosti.

Raketa klesá a světlo zhasne, jako by někdo stiskl vypínač. U jižního východu z tábora zahlédne siluety rozstřílených nízkých budov. Za základovou zdí stojí po zuby ozbrojená skupinka příslušníků milicí.

Vtom uslyší tlumený, ale zřetelný pláč dítěte. Hans se schová za popelnici, poklekne a začne novorozeně houpat.

Neuvidí ho někdo? Ne, je v bezpečí.

Musí něco udělat, protože jinak mu dítě seberou. Hans otevře zip zdravotnické brašny. Vyhrabe plastové lahvičky s fyziologickým roztokem a alkoholem a vytahuje i nosítka složená na dně. Zabírají příliš mnoho místa, stejně jako katétry, stetoskopy a tlakoměry. Nástroje mají ostré hrany, o které by si dítě mohlo poranit hlavu.

V postranní kapse leží láhev whiskey Johnnie Walker, Black Label. Dárek od palestinského vedení, s nímž se setkal. Všichni jsou teď mrtví. Je o tom přesvědčen, aniž by to opravdu věděl.

Hans otevře láhev a strčí do ní špičku prstu. Nechá dítě vdechovat výpary z whiskey a pak mu strčí prst do úst. Miminko saje špičku prstu s nevysvětlitelnou silou vlastní novorozencům. Neslyšně zakňourá a pak nastane ticho. Hans opatrně připraví na dně tašky lůžko z přikrývek. Potom do ní položí lehké tělíčko a přikryje jej škrtidly a tenkými obvazy. Brašnu opět zapne na zip.

Pak Hans Falck tašku zvedne a vydává se směrem k příslušníkům milice. Už tenkrát byl známý svým šarmem, podle slov jednoho z kolegů dokáže „svést kohokoliv, od berňáku přes vrcholné politiky až po ženy v nikábech". V tento hrozný večer roku 1982 čelí doktor Falck své největší zkoušce. Musí dostat z probíhajícího masakru novorozeně.

Libanon, léto 2006. Od masakrů v palestinských uprchlických táborech, které otřásly celým světem, uplynulo téměř dvacet pět let. Od té doby uteklo hodně vody. Něco je ale přesto stejné: Libanon

je ve válce; Hans Falck je stejně přirozeně opálený, má hladkou pleť, pohybuje se lehce a je velmi „chlapecky“ okouzlující stejně jako v drsných sedmdesátých letech. Tehdy syn rejdaře z Bergenu balil dámy oblečený jako proletářský řemeslník a tvrdil, že po revoluci násilím znárodní otcovo rejdařství.

„Ale než jsme se k tomu dostali, stihlo to za nás udělat dědické řízení,“ říká Falck a skládá kompliment slavné palestinské herečce, která k němu přichází v baru legendárního hotelu Mayflower, kde obvykle pobývá, když je v Bejrútu.

„Říkáme mu Hans Sakr,“ červená se mladá Palestinka. „V arabštině to znamená sokol.“

Hans objedná dvakrát Johnnie Walkera bez ledu a říká, že „musíme pít kořalku PLO“.

„Na zdraví,“ pokračuje a pozvedne křišťálovou sklenici. „Na živé, mrtvé a utlačované.“

Nikdo by netvrdil, že Hans Falck patří ke společenské třídě utlačovaných. Pochází z vlivné rodiny Falcků, která po celé dvacáté století zaujímala v norské společnosti významné místo; byli to loďaři, mecenáši a politici. Jeho dědeček, „Velký Thor“, byl slavný rejdař, který za války zahynul při ztroskotání lodi Hurtigrutenu. Za své úsilí při organizování odboje na pobřeží byl posmrtně vyznamenán Válečným křížem s mečem, nejvyšším norským vojenským oceněním.

Od té doby se rodina Falcků rozdělila na dvě hlavní větve. Bergenská, ke které Hans patří, žije na usedlosti jižně od Fany. Zlí jazykové vždy tvrdili, že se bergenským Falckům stala křivda, když se dělilo rodinné jmění. Můžeme předpokládat potenciální spor o dědictví mezi Falcky z Osla a Bergenu?

„Ale ne, můžu ti slíbit, že to nikdy neuděláme,“ zvolá Hans. „Jako komunista jsem zásadně proti dědictví. Nic neposiluje nerovnost tak jako dědictví.“

„Kromě toho," usměje se, „to, že jsme přišli o všechen majetek, je naší *výhodou*. To je naše štěstí. Problém bohatých je, že se celý život bojí, že jim jednou někdo všechno vezme. Teprve když o všechno přijdeš, jsi svobodný."

Totéž se nedá říci o druhé větvi, takzvané osloské falanze impéria Falckových. Hansův strýc se jmenuje Olav Falck. Je bývalým ministrem obrany a šéfem vlivné nadace SAGA se sídlem na Rederhaugenu, kousek za hlavním městem. Je to šedá eminence vyhýbající se médiím, jejíž majetek se údajně pohybuje kolem deseti miliard a má vliv, který se penězi nedá vyčíslit.

Jedná se o dozvuky klasického rozkolu norských dějin mezi podnikatelskou kulturou na pobřeží a správní elitou v Oslu?

„My v Bergenu se o hlavní město zas tolik nestaráme," směje se Hans. „Řeknu to takhle: Když letím na evropský kontinent nebo na Blízký východ, nikdy v Oslu nepřestupuju, pokud to není nezbytně nutné."

Bergenský patriot, idealistický radikál, salonní levičák. Hansi Falckovi lze přičíst mnoho charakteristik. Nezáleží na tématu rozhovoru, téměř vždy najde pohotově odpověď a rošťácky se usmívá. Ale ti, co Hanse znají, říkají, že je jako ruská matrjoška: s každou další panenkou se odhalí nová podoba. Zná se s půlkou Blízkého východu, s vrcholnými politiky i taxikáři v Hamra Street, ale pro své nejbližší je záhadou. Muž s nakažlivým smíchem, který se ozývá ve foyer, viděl více utrpení než kterýkoli Nor jeho generace a zdánlivě tím není poznamenán. Doktor, který se proslavil i mimo lékařské kruhy tím, že zachránil tisíce bezbranných v oblastech s nejhoršími konflikty světa, nejednou zapomněl na narozeniny svých dětí. Feminista, který stojí v čele průvodu o Mezinárodním dni žen, bez váhání podvedl všechny své ženy. Hans Falck má však i na to odpověď: „Abych parafrázoval Hemingwaye: mám rád komunisty, když jsou lékaři, ale

nenávidím je, když jsou kněží. Jsem jenom chybující člověk jako všichni ostatní."

Copak ho nic nedokáže vyvést z míry?

Ale ano.

Má otázka, jestli Hans Falck někdy miloval někoho jiného než utlačované celého světa a svůj vlastní odraz v zrcadle. Poprvé těká pohledem a vrtí se na židli. Neodpovídá, ale možná právě to je odpověď.

Libanon, září 1982. Vojáci milice cítí alkohol na několik metrů. Lepší než pach smrti, pomyslí si Hans. Mladíci mají skelný pohled, šátek přes nos a míří na něj hlavněmi zbraní. Za ním se ozve několik výstřelů, křik a pak ticho.

„Probíhá operace proti palestinským teroristům," říká poručík. „Jako cizinec jste měl možnost opustit tábor před zahájením operace."

Falangista si zapálí cigaretu. „Že jste nevyužil příležitosti, svědčí o tom, že patříte k militantním skupinám."

Někteří z nejmladších vojáků, zřejmě teenageři, nabíjí a krátí vpřed.

„Asistoval jsem u porodu," odpovídá Hans.

„Dnešní novorozenec bude zítra terorista," říká poručík, jako by ta slova plival. „Kde je to dítě?"

Hans si všimne, že se mu potí dlaně tak, že mu taška málem vyklouzne z ruky. Jestli dítě jen pípne nebo jestli brašnu prohledají, budou oba mrtví.

„Nevím," odpoví Hans. „Napadli porodnici."

„Odkud jste?"

„Z Norska… To je křesťanská země… spojenec Izraele… máme úzké vazby."

Poručík stáhne obličej do grimasy a prohodí pár slov se svým pobočníkem. Pak kývne směrem k Hansovi. „Můžete jít."

Hans si s úlevou oddechne.

„Až zkontrolujeme brašnu."

Co má teď dělat? Hans opatrně položí brašnu na zem a rozepne zip. Příslušníci milicí stojí skloněni nad ním. Obličej dítěte je schovaný, ale Hans si všimne, že přikrývka se dechem nemluvněte mírně pohnula.

Všiml si toho ještě někdo?

Hans vytáhne láhev Johnnieho Walkera a podává ji poručíkovi.

„Potřebujete alkohol víc než já," řekne.

Libanonec zkoumá etiketu. Tašky si naštěstí nikdo nevšímá. Důstojník mu vytrhne láhev z ruky. „Vypadněte," říká anglicky.

Ruce se Hansovi třesou tak, že nemůže zapnout zip u tašky. Ulevilo se mu a otupěle se prodírá mezi libanonskými falangisty směrem ke svobodě. Utěšuje se tím, že jestli vojáci teď budou střílet, budou střílet po sobě. Pak jede zpátky do hotelu, do stejného hotelu, kde bude o pětadvacet let později sedět na tmavě hnědé pohovce Chesterfield, a po jeho sebevědomé tváři přelétne temný stín.

„Co se stalo s tím dítětem?"

„Nechal jsem ho v cizí péči. Slíbil jsem matce, že nikdy neprozradím její totožnost, a tento slib hodlám dodržet. Doufám ale, že to dítě vede lepší život, než měla ona."

◆ ◆ ◆

Díl první

SRÁZ

1. kapitola

Sokol připravený vzlétnout

Babička odedávna prorokovala, že rodinný majetek půjde ke dnu dříve než ona sama. Co tím myslela — zda se prohlásila za nesmrtelnou, nebo zda na své potomky uvrhla kletbu —, nikdo pořádně nevěděl. Vera Lindová nebyla spisovatelka pro nic za nic, ale ze všech příběhů, které kdy vyprávěla, Sašu žádný neděsil víc.

Ve skutečnosti se jmenovala Alexandra Falcková. Když byla malá, její babička trvala na tom, aby jí říkali Saša nebo Sašenka — po ruském pradědečkovi, kterého nikdo neviděl ani na obrázku.

Trápila ji nespavost, a tak vstala brzy a oblékla si námořnicky modrý rolák a tvídové sako. Na nepříjemné povinnosti bylo důležité se společensky obléknout. Den předtím zjistila, že jeden ze stážistů v archivu, který spravovala, si prohlížel spisy výroční zprávy nadace za rok 1970. Jednalo se o porušení písemné smlouvy o mlčenlivosti, kterou podepsal, a porušení slibu Saša nebrala na lehkou váhu.

Stážistovo slídění bylo nepříjemné samo o sobě, ale především to byl symptom. Připadal jí jako poryv větru, když jedno roční období střídá druhé: na povrch začaly vyplouvat dlouho skryté příběhy.

Co myslela babička tím, že pravda a loajalita vůči rodině si odporují?

Saša za sebou zabouchla dveře prázdné vrátnice, kde žila se svou rodinou. Holky byly s pár přáteli na chatě. Mads na pracovní cestě v Asii. Na začátku manželství naznačil, že bydlení na pozemku, kde sídlí jak rodinná firma, tak několik členů rodiny, by mohlo být poněkud stísněné. Saša se tehdy naštvala, stejně jako se naštve někdo, koho upozorníte na zjevnou pravdu o něčem, co má rád.

Stěhování jinam nepřipadalo v úvahu.

Rederhaugen leží na západ od hlavního města, lodí je to jen kousek. Saša teď pokračovala javorovou alejí k točně. Krajinu přes noc zbarvil bělavý nádech mrazu. Ledový závan větru ji pohladil po tváři a profoukl jí bundu. Proti své vůli se zachvěla.

Přestože tu prožila celý život, pořád ji přemáhala oddanost a láska k tomu místu. Bylo jí vším. Pozemek a rodina tvořily jeden celek a Saša byla jeho součástí. Nevelké skály na západní straně, kde se koupala jako dítě, mola a loděnice na jižním cípu, dobře upravené trávníky, které v létě měly smaragdově zelenou barvu. Hustý šumící jehličnatý les, který rostl za nimi a končil svislým srázem na východní straně. Tam stála chatka, kde Vera psávala.

Od vyschlé fontány na točně se vydala po štěrkové příjezdové cestě k bílé třípatrové zděné budově, která se tyčila nad pozemkem na travnatém svahu. Vchod po obou stranách lemovaly sloupy, dům měl arkýřová okna, kovaná balkonová zábradlí připomínající krajku a nahoře kulatou věž podobnou hradu se střílnami.

Od přírody byla konzervativní. Změny ji naplňovaly strachem a odporem. Během jedné hádky Mads namítl, že člověk s jejím původem — Saša a její dva sourozenci jednoho dne zdědí snad nejlepší soukromý pozemek v zemi, miliardový koncern a humanitární organizaci — nemá z revolučních převratů moc co získat.

Pro Sašu byla na prvním místě loajalita. A když se nejsilnější osobnosti v rodině střetly —babička a panovačný otec bydleli na stejném pozemku půl století, aniž by spolu prohodili jediné slovo —, musela najít rovnováhu mezi extrémy.

Zamkla za sebou vedlejší vchod v zadní části budovy. Odtud pokračovala do knihovny, kde se nacházela její kancelář. V přihrádce na dopisy měla pohlednici s obrázkem hotelu Finse 1222: *Nezapomeň na výlet přes ledovec Hardangerjøkulen. Miluju Tě. M*.

Tahle malá překvapení byla pro Madse typická. Skutečnost, že sehnal pohlednici z Finse a dal si tu práci ji odeslat před odjezdem, ji naplnila něhou. Kdyby byla mladší, pravděpodobně by to považovala za cynický pokus udělat na ni dojem. Teď to považovala za projev lásky.

Posadila se do hnědé skořepinové židle Eames.

Jako ředitelka nadace SAGA byla osobně odpovědná za stálé zaměstnance i stážisty doktorského studia. Otevřela diář. *Schůzka: 8.00—8.10*. Saša se podívala na hodiny. Ještě čtvrt hodiny. Zamračila se.

V uplynulém roce vedla přípravy na ambiciózní projekt ve spolupráci s německým spolkovým archivem ve Freiburgu, Abteilung Militärarchiv. Když o projektu mluvila s lidmi zvenčí, nezřídka začali obracet oči v sloup. Archivy nebyly sexy, to však Sašu nezajímalo. Podle ní z dopisů a útržkovitých telegramů dýchala historie. Tahle mravenčí práce se k ní dokonale hodila. Babička sice tvrdila, že dějiny jsou objektivní asi jako román, ale to byla jen jedna z jejích mnoha nadsázek.

Někdo zaklepal na dveře. Pak znovu. Odpověděla, až když hodiny odbily osmou.

„Ano?“

Dovnitř opatrně vstoupil stážista Sindre Tollefsen. Měl na sobě obnošené šaty a na hlavě kouty a chomáč pocuchaných

vlasů. Nejistě si ji prohlížel mírným, lehce uhýbavým pohledem. Mohl být tak v jejím věku.

„Posaďte se," řekla, a on ji poslechl. Vzpomněla si na všechny ty lidi, které musel její otec propustit a se kterými se rozloučil kusem šedého papíru.

Jak to zvládal, když pro ni to je tak nepříjemné?

„Jak víte," odkašlala si nejistě, „nadace SAGA dlouhodobě spolupracuje s univerzitou a stážisti mají během svého doktorského studia možnost využívat naše archivy. Tato spolupráce je založena na vzájemné důvěře. Významně jste přispěl k výzkumu války a byl jste přínosem projektu ve spolupráci s Němci."

Polkl a špičatý ohryzek mu poskočil na krku. Saša byla Tollefsenovým projektem nadšená. Zabýval se historií protinacistického hnutí odporu v ozbrojených silách třetí říše v Norsku. Tento zcela neznámý příběh se týkal dvou německých poddůstojníků, kteří byli na konci války popraveni v Kristiansandu. Projekt by mohl být pro výzkum průlomový.

„Významnou podmínkou," pokračovala Saša, „kterou jste také podepsal, když jste dostal přístup do našich archivů, je ovšem povinnost zachovávat mlčenlivost, a to jak ohledně německých vojáků, tak SAGA a našich rodinných záležitostí."

Zdálo se, že stážista závažnost situace pochopil až teď: „Jak víte, že…"

„Nebudu rozebírat naše vnitřní bezpečnostní postupy," odpověděla.

Systém nadace na Rederhaugenu byl vytvořen podle vzoru bezpečnostního evidenčního systému ve zdravotnictví, který zobrazuje, kdo do archivu vstoupil a kam. Den předtím, po onom nepříjemném rozhovoru s Verou, si Saša otevřela některé digitalizované dokumenty a v historii zahlédla stážistovo uživatelské jméno. Nelíbilo se jí, když někdo takhle zkoumal její rodinu. V tom se podobala otci.

„Nahlížel jste do zpráv představenstva SAGA z let 1969 a 1970," odvětila. „To jsou interní záležitosti, které jsou zcela irelevantní pro váš výzkum i pro veřejnost."

„Irelevantní pro veřejnost?" zvýšil stážista hlas.

„Přesně," odpověděla Saša. „Jak možná víte, naše rodina styk s tiskem omezuje. Reportáže o tom, jak to u nás doma chodí, jste si nikdy přečíst nemohl a ani si je nikdy nepřečtete. Loajalita a diskrétnost jsou pro naši rodinu příznačné."

Poklepala kuličkovým perem na kožený povrch stolu.

„Ať je to jakkoli, zneužil jste důvěru, kterou jsme do vás vložili, a proto s okamžitou platností ztrácíte své místo stážisty i přístup do archivů."

Tollefsenovi se zachvěl spodní ret. „Vy mě vyhazujete?"

Přikývla. „Bohužel."

Oproti jejímu očekávání se stážista nezvedal. Zůstal sedět a beze slova se ušklíbl.

„Víte, proč jsem četl ty dvě výroční zprávy?"

„Ne, a ani mě to nezajímá."

„Protože příběh Very Lindové se týká mého výzkumného tématu. Odjakživa jste o sobě vykládali lži."

Saša se zhluboka nadechla a odolala pokušení odpovědět. „Náš čas vypršel," řekla stroze a kývla směrem ke dveřím.

Stážista se otočil a vypochodoval ven. Ve dveřích se zastavil a otočil: „Nemyslel jsem si, že jste jako ostatní, Sašo Falcková. Ale jste přinejmenším stejně zbabělá. Anebo jste, jestli je to vůbec možné, ještě horší. Nechci pracovat pro nadaci, která vzývá jako své motto pravdu, ale zastává pravý opak. Zeptejte se babičky, co se v nadaci SAGA v roce 1970 skutečně stalo."

Pak za sebou zabouchl dveře.

*

Saša dál seděla a zírala do stropu. Zase Vera. Pravda a loajalita? Rok 1970? Saša měla už takovou povahu — podle svého názoru ohleduplnou a diplomatickou, podle sourozenců obětavou a nekonfliktní —, že babičku každý týden navštěvovala v její chatce na Srázu.

Byla tam zrovna včera.

Jako vždycky donesla čerstvé zákusky a babička jí jako vždycky nabídla sklenici červeného vína a cigaretu. Saša předčítala nahlas jeden z Veřiných oblíbených románů. Všechno probíhalo jako dřív, ale pak rozhovor nabral nový směr.

„Rodina si letos připomene pětasedmdesáté výročí ztroskotání lodi," nadhodila Saša opatrně. „Pronajali jsme si loď a chystáme se na mořský hřbitov, kde se to stalo."

Babička se k ní pomalu otočila. „Sašenko, potřebuju ještě jednu cigaretu."

„Říkala jsem si, že by bylo fajn, kdyby ses k nám přidala," pokračovala Saša. „A možná bys mohla i vyprávět, co se tehdy vlastně stalo."

„Vyprávět o tom?"

„Nikdy ses o tom nezmínila."

Pro babiččinu generaci bylo možná příznačné se o traumatech nebavit. Nehoda jí vzala manžela a málem i jejího novorozeného syna.

„To by určitě fajn bylo," řekla Vera. „Ale nejsem si jistá, že byste chtěli slyšet, co mám na srdci."

„Samozřejmě, že ano. Od války už uplynula dlouhá doba, a my pravdu sneseme."

Babička si ji skrz kouř dlouze prohlížela.

„*My,*" odvětila a zavrtěla hlavou. „Ty jsi byla vždycky loajální vůči rodině, Sašenko. To je dobře. Někdy je ale loajalita a hledání pravdy v rozporu. Žádnou pronajatou lodí nepojedu, to je jisté. Chceš slyšet, co k tomu řeknu?"

Saša přikývla.

„V tom případě musíš být připravená na to, že se všechno rozpadne."

„Tak to taky potřebuju cigaretu."

Vera mlčela, ale když se Saša chystala k odchodu, poprosila ji, aby jí objednala taxík a doprovodila ji lesem k točně.

„Babičko, ty už ale přece nikam ven nechodíš," odpověděla.

„Teď ale půjdu, milá Sašenko," řekla babička Vera rozhořčeně. „Nejsem sakra nesvéprávná!"

Saša musela polknout. Nebyla zvyklá, aby ji Vera takto usazovala. Přemýšlela nad tím cestou lesem a po celý zbytek dne.

Pořád ještě nevěděla, kam se Vera po jejich včerejším rozhovoru vydala. Bylo však načase to zjistit.

Před zadním vchodem stál hlídací pes Jazz. Jakmile Sašu zahlédl, zvedl se na zadní.

„Copak?" zamumlala a podrbala psa za ušima.

Jazz netrpělivě zaštěkal. Byl to belgický ovčák malinois s dlouhým černým čenichem, kávově hnědé barvy jako německý ovčák, ale s kratší srstí, lehčím tělem a rovnějším hřbetem než jeho němečtí příbuzní. Jazz byl láskyplný jako štěně a statečný jako vlk. Dal se vycvičit k čemukoli. Šplhal po stromech jako kočka. Když chránili prezidenty a chytali teroristy, belgický ovčák malinois šel vždycky jako první.

Saša se rozběhla za psem do hustého lesa. Znala každý kořen a kámen na stezce, celá geografie pozemku se jí vryla do paměti: nejprve skrz smrkový les tmavou, měkkou pěšinou z jehličí, nahoru po malém skalnatém svahu, kde to klouzalo, když pršelo, pak přes několik lesklých kořenů kolem malého jezírka pokrytého lekníny a mezi dvěma skalisky ve tvaru sekery, která tvořila rokli. Když byli malí, měli samozřejmě vstup do Čertova lesa zakázán.

Najednou se krajina otevřela, vegetace skončila a objevilo se strmé přírodní opevnění. Babiččina chatka byla pár metrů vlevo.

Saša ucítila slabý závan větru a hruď se jí sevřela mírnou nervozitou. Jazz vyběhl na vydlážděné zápraží před vstupními dveřmi, postavil se na zadní a zaštěkal.

Saša opatrně zaklepala klepadlem ve tvaru podkovy.

Nikdo neodpovídal.

„Babičko?“

Otevřela dveře; lehce zaskřípaly.

„Vero, jsi tady?“

Ucítila průvan. Saša se podívala na přeplněné police s knihami, aniž by četla názvy na jejich hřbetech. Parketová podlaha se mírně pohupovala, když šla k ložnici. Otevřela dveře. Postel byla ustlaná, s bílou krajkovou přikrývkou přehozenou přes peřinu. Nad postelí visel obrázek babičky a otce, když byl ještě novorozeně, na lodi Hurtigrutenu. Vždycky ji to dojímalo a dodávalo jakýsi pocit, že svět a čas jsou propojené.

Když byla mladší, občas se stávalo, že staří lidé začali plakat, jen ji uviděli; byla babičce velmi podobná. Viděla to i ona sama. Koutky úst měly lehce povislé, což oběma dodávalo přirozeně melancholický, aristokratický výraz, který si mnozí vykládali jako aroganci. Perleťově bledá, bezchybná pleť kontrastovala s vlasy, které byly stejně jako babiččiny mahagonově hnědé s nádechem do červena. Stejné měly i oči: orámované výraznými lícními kostmi a hustým tmavým obočím, které se od kořene nosu mírně klenulo vzhůru. Uvnitř zářily dvě azurové duhovky. Bylo jí trošku přes třicet, „věk, kdy jsou ženy nejkrásnější“, jak říkával doktor Hans Falck. O svůdníkovi a šovinistovi z Bergenu si můžeme myslet, co chceme, ale tomuhle strýc rozuměl.

Opatrně zavřela dveře ložnice a přešla do kuchyňky. Všechno bylo čisté a nedávno umyté. V lednici bylo to, co sama předchozího dne koupila. Saša otevřela skříňku nad kuchyňskou linkou.

Právě se ji chystala zavřít, když si všimla, jak světlo prosvítá řadou sklenic na stopce vyskládaných na horní polici. Tři z nich byly orosené. Saša jednu z nich vytáhla a sáhla na ni špičkou prstu. Na skle ještě bylo několik kapek a okraj byl vlhký, jako by někdo sklenici právě umyl. Jazz zakňučel a přitiskl se jí silným krkem k boku.

Vyšla ven. Pes vyběhl ke Srázu, ale náhle se zastavil. Pokročil k útesu, čenich měl skloněný, jako by chtěl něco označit.

Sráz měl převis a byl částečně porostlý jalovci a keři, a proto bylo obtížné vidět, co se pod ním skrývá. Asi o deset metrů níže byla malá výspa spojená s břehem úzkým pruhem písku, oblázků a rákosí, který za odlivu umožňoval přejít na ostrůvek suchou nohou a odváděl vodu do mělké zátoky plné mušlí, chaluh a bahna.

Saša se naklonila, aby se podívala dolů. Poklekla na jedno koleno a rukou objala Jazze kolem krku. Slunce bylo nízko a pálilo ji do očí. Klesla na obě kolena, rukama šátrala po vratkém skalním výběžku, jehličí ji píchalo do dlaní, na vodě se dělaly lehké vlnky.

Babička ležela ve vodě obrácená tváří dolů. Tělo se lehce pohupovalo na hladině jako bójka, jako zapomenutá nafukovací plastová hračka. Tmavé šaty se vznášely kolem ní. Na tělo dopadl tenký sluneční paprsek, v jehož světle se voda zatřpytila. Tělo obklopovalo hejno rudých medúz. Zvratky utonulého, jak jim babička říkala. Její zelená vesta měla na zádech erb nadace SAGA — sokola připraveného vzlétnout —, pod obrázkem bylo rodinné motto. Nad rozbouřenou vodní hladinou jako by se třepotala roztažená sokolí křídla.

2. kapitola

Nebudeš učit orla létat…

Olav Falck odhodil župan na lavičku a přešel nahý přes molo. Na tuhle roční dobu bylo nezvykle chladno. Námrazou pokrytá prkna praskala pod jeho chodidly. Bylo minus sedm stupňů, voda měla dva, možná tři stupně. Přístaviště se nacházelo v zátoce obklopené po obou stranách nízkými skalisky, hned vedle červeně natřené loděnice. Jako vždy se ujistil, že v blízkosti nejsou žádné medúzy. Pak skočil do vody.

Cévy v jeho těle se stáhly, aby chránily životně důležité orgány těla. Ležel na zádech a promrzlý penis mu nadnášela voda. Pak získal kontrolu nad svým dechem a mohl se dívat na jasnou modrou oblohu. Olav se koupal celoročně, kam až mu paměť sahala. Dávno předtím, než to přišlo do módy. Je pravda, že novorozenci automaticky zadržují pod vodou dech. Je to ale zároveň hrdinský příběh, který dobře zapadal do historky, kterou o sobě rád vyprávěl. Pro Olava Falcka byl život bojem. Samozřejmě že začal svůj život tím, že o něj bojoval.

Ale jinak se mu vedlo dobře. Ve svých pětasedmdesáti letech stále nebyl závislý na žádných lécích. Kardiolog mu dal jasný pokyn, aby se ve studené vodě nekoupal o samotě.

To ho vůbec nezajímalo. Jestli má zemřít, ať se to stane ve vodě.

Jeho jedinou závislostí bylo zimní plavání. Byly tu výzvy, například kdo převezme funkci, až jednou odstoupí, ale celkově se rodinný podnik podobal Norsku, zemi, ve které žili. Už nešlo o to něco *budovat*, ale umět hospodařit.

Teprve po chvíli vystoupal po schůdcích z vody. Jak se mu do prstů na rukou a nohou opět vrátila krev, jako když se teplo z kamen šíří po promrzlé místnosti, ucítil lehké mravenčení.

Na molu Olav předvedl ve vzduchu několik rytmických přímých úderů a spodních háků. Měl rád klasické sporty. Když byla olympiáda nebo mistrovství světa v atletice, klidně dokázal zrušit schůzky, aby si udělal čas na to nejdůležitější. Ze všeho nejvíc měl rád box. Bylo mu devatenáct, když švédský boxer Ingemar Johansson vyhrál v roce 1959 nad Floydem Pattersonem; zlatou éru šedesátých a sedmdesátých let sledoval ostřížím zrakem a na finálových zápasech v Las Vegas seděl hned vedle ringu.

Jen máloco ho rozčilovalo víc než zákaz profesionálního boxu a další norská omezení. Ano, možná tu byla jistá rizika, ale co by ze života zbylo, kdybychom je jen omezovali? Život je fajn, protože bolí. Bez bolesti není radosti.

Pospíchal po stezce přes zamrzlý lesík, který odděloval zátoku od zahrady, a dál po trávě k bustě svého otce, navržené jedním z předních sochařů v zemi. Busta byla odlitá z bronzu a tyčila se na podstavci z neopracované žuly. Na čelo busty dopadala jasná záře, na podstavci byl vyrytý epigram: *Žít dál v srdcích, která jsme po sobě zanechali, neznamená zemřít. Thor S. Falck 3. 11. 1903 — 23. 10. 1940*. Přestože Olav ztratil otce, když byl ještě dítě, a vůbec se na něj nepamatoval, naplňovala ho pokora vůči rodině, jíž byl součástí.

Vstoupil do věže s rozetou zadním vchodem. Po horké sprše v šatně vystoupal po točitém schodišti, zamkl se v kanceláři a zkon-

troloval svůj kalendář. Po zbytek dne neměl žádné schůzky, to bylo dobře. Může napsat přednášku, o které už dlouho přemýšlel. Měla pojednávat o jeho otci a měla pracovní název „Průkopník odboje". Jako ředitel velké bergenské lodní společnosti, která měla na starosti několik tras Hurtigrutenu, organizoval „Velký Thor" špionáž proti Němcům a přes Severní moře posílal rybářské lodě, které mu přivážely rádiové vysílače.

Přednáška se měla týkat také britského zaminování norského pobřeží. Skutečnost, že otec přišel o život kvůli anglické námořní mině, nikoliv německým zbraním, byla tak trochu paradoxní.

Olav začal formulovat několik prvních vět, když někdo zaklepal na dveře.

„Sverre?" zeptal se Olav. „Co tady děláš?"

Olavovu nejstaršímu synovi táhlo na čtyřicítku. Jak roky plynuly, bylo stále těžší popřít, že se začíná otci podobat. Stejně jako on byl i Sverre vysoký, atletické postavy, a jeho podlouhlému opálenému obličeji s úzkýma pátravýma očima dominoval mírně zahnutý nos, kterému zlé jazyky říkaly „sokolí zobák".

Pro tuto příležitost nechal syn ve skříni svá obvyklá konzervativní tvídová saka ze Savile Row a oblékl si okázalou černou košili s vyšívaným květinovým vzorem. Podlézavost v synově tváři se tentokrát mísila s něčím veselým.

„Rád bych si s tebou popovídal," řekl Sverre.

„Žádné neohlášené návštěvy, prosím. Říkal jsem si, že si po zbytek dne užiju výhled na fjord, prázdný kalendář a budu psát přednášku o otci."

„Týká se to potápěčské výpravy k vraku lodi, která se bude konat během konference," pokračoval Sverre. „Je tu někdo, s kým tě chci seznámit."

Sverre byl vedoucím projektu „SAGA Arctic Challenge", který se měl uskutečnit později toho roku. Syn odvedl při přípravě

konference dobrou práci. Pronájem lodi Hurtigrutenu plné mezinárodních myslitelů a plavba kolem místa, kde se v roce 1940 nehoda odehrála, přes Lofoty a Vesterålen; to představovalo vše, čím nadace SAGA navenek byla: bylo to typicky norské a zároveň lákavé pro cizince.

„Ach tak," povzdechl si Olav. „Pojďte dál."

Sverreho společník na sobě měl dvouřadé sametové sako vínové barvy, které Olava dráždilo jako rudý hadr.

„Je letos dětská oslava ve Stordalenu dřív?" zeptal se.

Samozřejmě že věděl, kdo je ten druhý muž. Olav nepohrdal zbohatlíky, kteří se v posledních letech objevovali na seznamech nejbohatších lidí v zemi, naopak, v podstatě rád pozoroval, jak je ostatním boháčům jejich nestoudnost nepříjemná. A nikdo nebyl větší buran než Ralph Rafaelsen.

Olav nechal poslat pro kávu a snažil se pochopit mocenský vztah mezi svým synem a Rafaelsenem. V posledních letech média často označovala Rafaelsena za průbojného a riskujícího člověka. Doma vybudoval obrovské jmění v oblasti chovu zvířat a od té doby podnikání rozšiřoval.

„Takže vy se chcete bavit o potápění k vraku?" zeptal se Olav a podíval se na ně. „To vy máte ten speciální skafandr, že?"

Plán byl takový, že až loď Hurtigrutenu dorazí k místu ztroskotání, potápěč ve speciálně vyrobeném obleku sestoupí do hloubky tří set metrů k vraku a relace se bude živě přenášet účastníkům konference.

„Přesně tak." Rafaelsen se na něj zadíval. „I když říkat tomu skafandr je jako srovnávat dopravní letadlo a raketoplán."

„Nebo stejně přesné, jako když prodáváte své rybí produkty pod označením losos *atlantský*?" opáčil Olav. „Ty vaše mdlé chudinky mají s lososem z Atlantiku společného asi tolik jako pudl s vlkem."

Rafaelsen se zasmál. „Exosuit je revoluční objev. Je atmosférický, takže se vyhneme problémům s dekompresní nemocí ve velkých hloubkách. Pilot, je to vlastně ponorka pro jednu osobu, uvolňuje tlak. V Norsku je jen jeden takový oblek, a ten je můj. Jeho použití by konferenci slušelo."

Rafaelsen pokračoval v popisu technických náležitostí tohoto zázraku, aniž by mu Olav věnoval pozornost. Byl všestranně zaměřený a nikdy nechápal vášnivou posedlost nerdů detaily.

K jeho velkému rozčilení se Sverre, který byl snad o deset let starší, choval, jako by byl Rafaelsenovým podřízeným. Smál se seveřanovým vtipům a přehnaně přikyvoval všemu, co řekl.

Problémy se Sverrem byly hlavním důvodem, proč byl Olav ve svých pětasedmdesáti letech pořád generálním ředitelem skupiny SAGA, jejíž hodnotu deník *Kapitál* ocenil na dvanáct miliard norských korun. Přestože příjmy z realitní společnosti a investičního managementu rodině zajišťovaly peněžní toky, on sám ostatními obchodníky a podnikateli pohrdal. Místo toho se vždy snažil mluvit o nadaci SAGA, jejímž byl předsedou. Peníze se musely vydělávat, to ano, ale krédo SAGA bylo jiné. SAGA měla vyprávět historii země. Někteří měli na účtech miliardy, jiní zase kulturní kapitál. Jen SAGA měla obojí.

Olav by se však sotva obtěžoval zůstat předsedou až do důchodového věku, kdyby se SAGA spokojila s konferencemi a udělováním grantů jako většina neziskových nadací tohoto typu. Už od poválečných let byly rodinné firmy provázány s tajnými službami Norska, nejprve jako protikomunistická okupační pohotovostní služba s názvem „Stay Behind" a poté jako... Ne, to je dlouhý a spletitý příběh. Tato zpravodajská služba nepřinesla ani peníze, ani veřejné uznání. Naopak, mohla ohrozit ostatní podnikatelské činnosti. Olavovi ale dávala něco víc: pocit, že je důležitý. A než mohl začít pomýšlet na rezignaci, musel do této záležitosti zasvětit

svého případného nástupce — což by podle stanov mělo být jedno z jeho dětí.

Měl ale pádné důvody, proč zůstat v čele.

„To zní dobře." Olav Ralpha přerušil uprostřed úvah o speciálně vyrobené podvodní kameře. „Tak to takhle uděláme."

„Je tu ještě jedna věc," řekl Sverre a zatvářil se, jako by nabral vítr do plachet.

„Mám spoustu času," usmál se Olav.

„Jak možná víš," začal Sverre a Olav si všiml jeho zaváhání, „na konferenci se přihlásilo mnoho významných osobností. Všichni se rádi zúčastní, všichni chtějí jet na Lofoty. Je to velmi atraktivní. Někteří mají na účtech miliardy, jiní kulturní kapitál..."

„Přejdi k věci," přerušil ho Olav.

„Právě jsem obdržel potvrzení, že bude zastoupena i saúdskoarabská královská rodina," řekl Sverre. „Je možné, že ve svém soukromém letadle přiletí sám korunní princ."

„Bodø má nejdelší přistávací dráhu v zemi," dodal Rafaelsen. „V roce 1960 tam přistálo letadlo U2, takže soukromé letadlo bude určitě v pohodě."

Syn se podíval na svého společníka. „Říkali jsme si s Ralphem, že bychom mladším VIP mohli nabídnout něco navíc. Ralph má dobré kontakty u vrtulníkových letek a může objednat nějaké stroje. Odpoledne přistaneme na lodi Hurtigrutenu, proletíme se nad Lofotami, zastavíme se na Ralphově pozemku na souostroví Vesterålen a druhý den ráno se vrátíme na loď."

„Bude to ‚něco extra', abych tak řekl," doplnil Rafaelsen.

Saúdskoarabská královská rodina... soukromé vrtulníky... Rafaelsenův pozemek... ta slova Olavovi kroužila v hlavě jako noční můry, které ho občas trápily v dětství.

Dlouho seděl tiše se skloněnou hlavou, pak vzhlédl.

„Můžu něco říct?"

„Proto jsme tady," odpověděl Sverre.

Olav si odkašlal. „Když jsem byl naposledy v hotelu Dorchester v Londýně, dal jsem se tam do řeči s portýrem. Zeptal se mě, jestli bych neměl mít apartmá, tak jak ho mívají *the Falcks*."

Když vyslovil název hotelu, všiml si, že se syn kouše do spodního rtu, jako by tušil, co přijde. Olav se usmál a pokračoval: „‚No,' řekl jsem portýrovi, ‚já sám dávám přednost obyčejnému pokoji, pokud je z něj dobrý výhled. A to i přestože jsem…'"

Odmlčel se, jako by hledal vhodná slova. „‚…bohatý muž.' ‚Ale váš syn bydlí vždycky v apartmá,' namítl portýr. ‚Ano,' odpověděl jsem, ‚ale on je *syn* bohatého muže.'"

Dlouze se zadíval na svého syna, který teď seděl s otevřenými ústy a tvářil se zahanbeně. Ralph Rafaelsen se opatrně zasmál.

„Norsko je dobrá země na to, kde zbohatnout a být bohatý. Většina Norů nemá nic proti lidem s penězi, naopak, Norové obdivují všechny odvážné a podnikavé. Naše zákony také dobře chrání naše zájmy. Je to však křehká rovnováha. Stejně jako obdivujeme pracovitost a zručnost, nesnášíme rozklad a úpadek. Se šlechtou jsme drželi krok jen stěží, a od zákona o šlechtě z roku 1821, kdy byly zrušeny tituly a privilegia, už vůbec ne. Spravovat bohatství v Norsku, alespoň pokud máte větší ambice než finanční investor, a budovat společnost *neznamená* bojovat proti odborům a najímat špatně placené Poláky, aby stavěli naše domy načerno."

Olav se podíval na Ralpha, který vypadal jako školák přistižený při krádeži v cukrárně. Když stavěl svou obrovskou vilu na Vesterålenu, o pracovních podmínkách se toho psalo hodně.

„Spravovat bohatství v Norsku znamená pochopit norský model," pokračoval Olav. „Znamená to porozumět tripartitní spolupráci, znamená to pochopit, proč jsou malé rozdíly v platech, znamená to opít se s funkcionáři a vedoucími představiteli odborů. To je totiž ten pravý norský model. Staráme se o to, aby se obyčejným,

poctivým lidem dobře žilo, dáváme jim plat, aby mohli cestovat k moři, koupit si nové auto a vzít si hypotéku na vlastní bydlení. Na oplátku získáme lidi, kteří nás respektují, nevolí agitátory a nevtrhnou na naše nemovitosti. A všechny vaše nápady ohledně Hurtigrutenu, zatracených Saúdů, vrtulníků a afterparty na vašem pozemku jsou v rozporu s tímto kompromisem."

„Přece nebudete učit orla létat..." vykřikl Rafaelsen.

Přerušilo ho zaklepání na dveře.

„Mám práci," řekl Olav.

Sekretářka přesto nakoukla dovnitř.

„Nerozuměla jste?" zeptal se podrážděně.

„Je mi to moc líto, ale je to důležité."

„To doufám."

Chystal se zvednout šálek kávy, ale pohled do sekretářčiných očí — doširoka rozevřených a zároveň prázdných — ho přiměl pohyb zastavit.

„Schůzka skončila," řekl Sverremu a Rafaelsenovi, kteří se po náhlém přerušení na sebe zmateně podívali, zvedli se a odešli.

„O co jde?" zeptal se Olav, když zůstal se sekretářkou sám. V hloubi duše však už znal odpověď.

3. kapitola

Země nikoho

Americké výslechové středisko,
neznámé místo na Blízkém východě

Když Johnnyho Berga vedli dva strážci do osvětlené místnosti, vzpomněl si, co ho kdysi naučil jeho mentor, starý důstojník, který si říkal jen HK: u mučení nejde v první řadě o bolest samotnou, ale především o očekávání, které s sebou přináší.

Neměl tušení, kde se nachází. Týdny, měsíce poté, co ho kurdské milice zadržely, byly zamlžené jako pohled na horský masiv ve sněhové bouři; nevíte, kde končí země a začíná nebe, minuty jsou dlouhé jako hodiny a naopak.

Než se dostal do americké vazby, přesouvali ho z jednoho věžeňského tábora do druhého.

Pak ho dozorci strčili do nějaké místnosti a sundali mu kuklu, jako by mu chtěli ukázat, co ho čeká. Zářivka na stropě ho bodala do očí. Z reproduktorů nastavených na vysokou hlasitost se linula tvrdá rocková hudba.

Uprostřed stála mírně nakloněná lavice s koženými popruhy po obou stranách, ležela na ní černá vlněná kukla a úhledně složený ručník. Uvnitř místnosti čekali dva muži v kuklách, šedých flísových bundách a maskovacích vojenských botách. U stěny stála dvě vědra s vodou.

Hudba přestala hrát.

Ne, pomyslel si Johnny a srdce mu tlouklo. Řekněte mi, že je to cvičení, sen, cokoliv, jen mě nechte odejít. Tohle je horší než smrt.

„Jahjá Saíd al-Džabál?" řekl jeden z nich s výrazným americkým přízvukem. „Tak se jmenujete?"

Johnny neodpověděl.

„Na něco jsem se vás ptal," řekl muž o poznání hlasitěji.

„*No, sir,*" odpověděl Johnny, „jmenuji se John Omar Berg."

„Národnost?"

„Nor."

„OK," řekl muž přes kuklu, v jeho hlase stále nebyla znát agrese. „Máme pár otázek, na které potřebujeme odpovědi."

Druhý muž, rovněž maskovaný, ale mohutnější, si vzal slovo. Tón jeho hlasu byl všední, jako by mluvil o opravě pračky, se zpěvným přízvukem typickým pro lidi z jihu.

„Máme dvě možnosti, jak to udělat. Ten první se vám bude líbit víc."

„Do Iráku a Sýrie jste přijel pod jménem al-Džabál," řekl ten silnější. „Podle kurdských samosprávných úřadů jste byl zaregistrován na hraničním přechodu v Irbílu 12. září loňského roku. Nyní ale tvrdíte, že al-Džabál není vaše pravé jméno?"

Johnny znovu přivřel oči, zaklonil hlavu a přitiskl si dlaně na obličej.

„Nemůžu zacházet do podrobností mise," řekl. „Ale moji nadřízení to můžou potvrdit."

Američané pokračovali: „Co jste tady dělal?"

Jakou cenu teď měla povinnost mlčenlivosti? Žádnou. „Měl jsem, ehm, zlikvidovat norského zahraničního bojovníka."

„Jak se jmenoval?"

„Jmenoval se Abú Felláh a norské úřady mohou potvrdit, co říkám."

V uplynulém roce se do oblasti ve velkém počtu sjížděli západní muslimové, aby zde budovali nově vyhlášený „chalífát". V západních bezpečnostních službách to vyvolalo poplach. Západní země se obávaly, že se tito válkou zocelení a po boji toužící lidé rozhodnou vrátit do svých vlastí.

Američan pomalu zavrtěl hlavou, pod kuklou se slabě rýsoval jeho obličej. „Ptali jsme se. Norsko ani ostatní spojenci nemůžou potvrdit tuhle vaši kreativní historku."

Johnny cítil, jak se mu stahuje hrdlo, jako by nemohl dýchat. Všechno jednou skončí, dokonce i štěstí, které ho drželo při životě. Deset let pracoval pro zpravodajskou službu na nejnebezpečnějších místech světa, v Afghánistánu, Libyi a Iráku. Dostal řadu vyznamenání. Mnohokrát to bylo o fous, ale říkalo se, že *Bůh je Nor*.

To byly sračky.

„Zeptám se znovu," pokračoval vyšetřovatel. „Co jste tady dělal?"

Po všech těch letech ve službě byl vyhořelý a zklamaný. Blízký východ půjde stejně do kytek, ať už se Západ bude vměšovat, nebo ne. Snaha byla zbytečná a utrpení ještě zhoršovala.

Téměř před rokem ho oslovil jistý důstojník a požádal ho, aby se diskrétně ujal jedné mise. Mise nejvyššího národního významu, k jejímuž provedení nebyla v mírumilovném Norsku politická vůle. Jeho úkolem bylo odcestovat do Kurdistánu, vyzvednout americkou zbraň zakoupenou na bazaru v hlavním městě, spojit se s bývalým vojákem amerických speciálních jednotek, který tam bojoval proti Islámskému státu, a přejít přes zemi nikoho, která tvořila přední linii, do města kontrolovaného IS. Tam se nacházel norský Felláh. Nikdo se nezmínil o tom, že cestoval bez požehnání národa.

Vzpomínky na to, co se stalo, přicházely v náznacích v podobě potu, bušení srdce a drobných rychlých záblesků na sítnici.

Nízký dům, přes noční vidění zbarvený do zelena, chladné pokoje, zaprášené koberce, tlumené výstřely, pohled malého chlapce venku na chodbě.

Ne, Johnny se tomu nedokázal postavit a myšlenky vytěsnil.

Spatřili je těsně předtím, než dorazili k vysoké trávě, která v zemi nikoho rostla. Mise byla splněna, ale Američana zastřelili. Johnny utekl, ale když se vrátil na kurdskou stranu, byl zadržen kurdskou milicí. Nevěděl, co se přesně stalo, ale předpokládal, že IS rozšířil zvěsti o tom, že jeden z jejich lidí zmizel. Byla to pomsta za to, co udělal, a za to, že se mu podařilo uniknout. Na frontě se vědělo, že bojující strany se navzájem odposlouchávají.

Kurdové ho odvezli do internačního tábora pro teroristy a pak ho přenechali Američanům. A proto byl tady, v místnosti bez oken, s někým, kdo jeho příběhu nevěřil.

Došlo mu, jak je jeho situace beznadějná. Mise byla neoficiální, *deniable*. A ti z norské strany, kteří by se případně mohli za něho přimluvit, to neudělali. Johnny byl černovlasý Nor bronzové pleti a s arabskými kořeny, který zřejmě ztratil víru v západní válčení.

Norské úřady mu mohly udělit medaili za chrabrost. Mohl si potřást rukou s generály, ministry a členy královské rodiny. V hloubi duše však věděl, že v jejich očích bude navždy cizinec. To věděli všichni snědí Norové. Když jste byli stateční v boji nebo skórovali v národním týmu, byli jste stoprocentní Norové. Ale když šlo všechno do háje, nebyli jste nic víc než Maročan, černoch, latino, muslim, cizinec, čtrnáctiletý kluk, co musel utíkat před nácky, schovávat se v křoví a drkotat zuby. Norové milovali ponorštěné, afektované cizince, kteří v zimě lyžovali, 17. května, na Den ústavy, nosili tradiční norský kroj *bunad* a na Štědrý den jedli tradiční vepřový bůček *ribbe*. Také ale byli rádi, když se jim potvrdily jejich předsudky: *Hned jsme věděli, že se mu nedá věřit.*

Byl dokonalým obětním beránkem.

Američané mu přetáhli přes hlavu černou přiléhavou kuklu a položili ho na nakloněnou lavici. Ležel na zádech a jeden z nich mu přes tři diagonální jizvy na hrudi utáhl řemeny, aby se nemohl hýbat.

Bylo ticho, slyšel jen šplouchání vody, které se ozývalo z kbelíků, které někdo zvedl. Všechno bylo černé. Cítil, jak mu vlažná voda stříká na obličej, stéká po černé kukle, až mu kapalina pomalu naplnila nosní dírky. Voda trýznivě bublala.

Zadržel dech. Zadržoval ho tak dlouho, až mu plíce křičely a vnitřnosti se svíjely bolestí. Pak se mu zatmělo před očima.

Vzpomněl si na Ingrid. Poté, co se stal otcem, ho v těch nejtěžších chvílích držel nad vodou sen o dceři. Někdy byla tak blízko, že ji téměř mohl pohladit po jejích tmavých vlasech dlouhých po ramena. Seděla s ním mezi vězni v oranžových úborech, pohupovala na kovovém okraji postele krátkýma nohama, měla odřená kolena a špínu za nehty na nohou. Anebo vyrovnávala své panenky do složitých řad ke stěně cely, česala je a napomínala. Byla tak blízko. Šourala se lehkými dětskými krůčky k umyvadlu, aby si vyčistila zuby růžovou pastou, až najednou zmizela jako přelud na dlouhé pouštní cestě. Byla jeho krví, měla jeho rysy; směsice něčeho norského a něčeho cizího, o jehož původu neměl tušení.

Nevdechnout vodu je tak silný lidský instinkt, že překonává strach z nedostatku kyslíku.

Když nakonec podlehl, nevěděl, jestli se nadechuje nebo vydechuje, jen to, že se jeho dýchací cesty naplnily vodou a on se začal topit. Že je bezmocný jako člověk uvězněný hluboko v potápějící se lodi. Instinkt nedýchat pod vodou byl navíc tak silný, že ho dokázal přimět, aby řekl naprosto cokoliv, jen aby se tomu vyhnul.

Nikdo nebyl proti.

Kdo je zodpovědný za to, že tu leží? Že se mise nepovedla, byla jedna věc. Ale že zadavatelé nehnuli ani prstem, to bylo neodpustitelné. Kdyby někdy našel ty, kdo jsou za to zodpovědní, zasvětil by zbytek života tomu, aby se jim stalo totéž; aby tady museli ležet na dřevěné lavici v temném sklepě a cítili, jak jim voda teče do dýchacích cest.

„Já... Já...“

Dva muži ho zvedli do sedu. Johnny zalapal po dechu a zařval strachem a bolestí.

„Jmenuji se John Omar Berg, jsem mariňák a pracuji pro zpravodajské služby. Pod... jménem... Jahjá al-Džabál... jsem odcestoval, abych se připojil k Islámskému státu.“

„Výborně. Odvezte ho zpátky ke Kurdům,“ řekl Američan.

4. kapitola

Co je to za prózu?

Olav stál nahý, jednu nohu měl opřenou o lavici a mazal si vnitřní stranu stehen krémem, když vstoupil jeho syn.

Toho rána, kdy Olav obdržel zprávu o úmrtí, okamžitě pochopil, co se stalo. V hloubi duše odjakživa věděl, že matka s tím vším jednou skoncuje. Věděl to už pětasedmdesát let. Očekával to. Když byl malý, slyšel v noci její křik. Doufal, že to skončí. Matka zemřela ve vodě, stejně jako jeho otec.

Do pohřbu zbývaly pouhé čtyři dny a bylo třeba zařídit spoustu věcí. Musel si udržet kontrolu, zachovat stávající stav. To Vera založila Rederhaugen a položila základy postavení SAGA. Její smrt mohla vyvolat nové otázky, které by mohly vést zpátky do oněch temných let, což by zase mohlo otevřít propast války.

Ne. Nadechl se.

Jedno po druhém, pomyslel si Olav. Co se týče otázek ohledně matčina úmrtí, musí postupovat tak, jak problémy řešil vždycky: v klidu a systematicky.

Rodinné právničce Siri Greveové dal plnou moc a pověřil ji, aby u notáře vyzvedla Veřinu závěť.

Každou chvíli se měla vrátit a on se obával toho, co by v ní mohlo být.

V posledních letech mluvil s matkou jen jednou za rok, na své narozeniny koncem července, a to vždycky plakala. Podle Olava měl konflikt s matkou zřejmou příčinu. Zatímco pro něj byla rodina nejdůležitější, matka vždy stavěla své zájmy nad rodinu.

Vytrhl se ze zamyšlení, protože se za ním otevřely dveře. V zamženém zrcadle uviděl Sverreho. Čím byl Sverre starší, tím víc se podobal jeho fotografiím z mládí, ale v jeho osobnosti bylo něco bezmocného a neuchopitelného, co fotografie nemůžou odhalit, asi jako rozdíl mezi pravými rolexkami a kvalitním podvrhem.

„Co ty tady?" zeptal se a dál si vtíral krém do kůže. Často si myslel, že armáda by mohla syna postavit do latě a připravit ho na úkoly, které ho čekají v SAGA. Tak to ale nedopadlo: Sverre se ze zahraniční služby vrátil domů bledý a roztřesený.

Zdálo se, že pohled na nahého otce Sverreho obtěžuje.

„Farářka mi včera večer poslala e-mail s návrhem řeči v kostele. Vytiskl jsem ho."

Olav si uvázal kolem těla ručník, vzal si výtisk a začal číst.

„Vera Lindová vydechla naposledy," četl. „Sverre?" řekl a mávl papíry. „Co to sakra je?"

Syn zíral na mokrou podlahu.

„Už završila svou cestu... Co je to za prózu? To jsou jenom žvásty, Sverre! Matka byla spisovatelka. Jazyk byl jejím nástrojem. Raději by si usekla ruku, než aby se takhle vyjadřovala."

„Spisovatelka..." namítl Sverre. „Už je to skoro padesát let, co něco vydala. A to jsou slova farářky, ne moje."

„Norské farářky jsou mi ukradené, je to banda bezbožných lesbických socialistek. Tvým úkolem bylo napsat pár odstavců o Veře, které by ani farářka nemohla nepochopit. Tohle je k ničemu."

Olav zmuchlal řeč do kuličky a hodil ji do koše.

„Požádám Alexandru, aby si s farářkou znovu promluvila. Pokud bude farářka k ničemu, můžeme ji nahradit. Nebo necháme Alexandru, ať tu řeč napíše sama."

„Požádal jsi mě, ne Sašu," odpověděl Sverre nevrle.

Olav si stříkl na krk kolínskou.

„Dánové vyvážejí vepřové, Francouzi víno, Norsko olej a lososy. Chápeš, kam mířím? Kdybychom měli jít do války, sejmout vůdce Tálibánu a potřebovali bychom odstřelovače na vzdálenost tisíce metrů, samozřejmě bych se zeptal tebe. Velmi si vážím toho, co jsi dělal v Afghánistánu, Sverre."

Syn neodpověděl.

„My lidé máme různé vrozené predispozice. Osvícený Adam Smith by to nazval dělbou práce. Byla chyba tě o to vůbec žádat." Usmál se. „Moje chyba."

Sverre na něj upřel své tmavé oči. Olava neuvěřitelně dráždilo, že jeho syn mu nikdy neoponoval. Teď se očividně urazil, přestože Olav jen říkal pravdu. Z dlouhodobého hlediska to takto bylo lepší.

Už když byl Sverre malý, vychovával ho Olav jako následníka trůnu. Často házel vyděšeného chlapce do studené vody. Sverre křičel a mrskal sebou jako ryba na suchu. To, že mu trvalo několik let, než se s drsným zacházením vyrovnal, byla jedna věc. Olav ale počítal s tím, že až bude starší, pochopí význam „sbližování se s vodou". To se však nestalo.

V mládí si Olav vždycky myslel, že skončí jako ředitel SAGA a předseda správní rady nadace v normálním důchodovém věku. Čas však plynul, aniž by našel vhodnou dobu nebo důstojného nástupce. Pak oznámil svým dětem a kolegům, že půjde do důchodu v sedmdesáti. Ale během impozantní narozeninové oslavy, na které byli přítomni král i premiér, při přípitku prohlásil, že se po dlouhých úvahách rozhodl „prodloužit svou dobu působení".

Formálně i právně to bylo v pořádku. Jako zakladateli mu stanovy nadace SAGA zajišťovaly právo prodloužit si vlastní funkční období na neomezenou dobu. A bez něj by rodina byla jen dalším z chronicky zadlužených starých bohatých rodů s rozsáhlými nemovitostmi a nulovými příjmy.

„Cílem bylo říct něco o člověku, který pro nás byl důležitý," řekl Sverre. „Ne novoroční projev premiéra."

Olav synovi položil ruku kolem ramen. „Novoroční projevy jsou ubohé, projevy norských politiků jsou stejně vášnivé jako oficiální reporty."

„Nemám v plánu stát se politikem."

„To je dobře," odpověděl Olav a začal se oblékat. „Politici jsou voleni na pár let, trochu ochutnají afrodiziakum moci a pak upadnou v zapomnění. Podívej se na seznam těch, se kterými jsem byl ve vládě. Až na pár výjimek se na ně zapomnělo. Na bývalého politika je skoro stejně smutný pohled jako na padlou televizní hvězdu nebo bývalého profesionálního sportovce závislého na drogách. Ty jsi bojovník, Sverre, boxer s žulovou bradou. Pokud to po mně někdy převezmeš, budeš muset snášet mnohem horší komentáře, než byl tenhle. Když jsem byl ministrem obrany, šli po mně neustále jako supi. Život je boj, Sverre, život je jako ledová koupel. Buď se vyškrábeš na břeh, nebo se utopíš. Tak pojď."

Vyšli na chodbu před šatnou. Na jednom konci vedlo točité schodiště do věže, k Olavově kanceláři. Na protější straně byly dvojité dveře do knihovny, kde se rodina měla sejít a probrat všechny záležitosti a úkoly spojené s úmrtím.

Siri Greveová se opírala o hrubou zeď. Jako vždy byla oblečená do přiléhavého kostýmku, který zvýrazňoval její dlouhé nohy. Námořní modř kontrastovala s jejími vlnitými blond vlasy.

Z jejího pohledu Olav okamžitě pochopil, že je to důležité.

„Sverre, běž dovnitř, nech mě chvilku s Greveovou," řekl a mávl na syna.

Olav přešel přes žulovou podlahu, syn beze slova zmizel. Greveová se ani nehnula. Něco bylo určitě špatně.

„Vypadáš jako posel špatných zpráv."

„Obávám se, že se to komplikuje," odpověděla Greveová.

„Dědické řízení není nikdy jednoduché." Jako by se snažil nepříjemnosti oddálit.

Greveová si odhrnula vlasy z čela a spustila. „Závěť je pryč."

Olav se zastavil s rukama v kapsách. Hrdlo mu zaplavila nepříjemná pachuť, pocit, že ztrácí kontrolu.

Byl připravený na nepříjemná překvapení v závěti, ale ne na to, že by závěť zmizela.

„Závěť jen tak nezmizí," řekl. „Myslel jsem, že je bezpečně uložená u notáře."

„Ne tak docela. Vera Lindová si po roce 1970 závěť u notáře uložila," odpověděla Greveová.

„Tak k ní jen musíme získat přístup, ne?"

„Notář písemně potvrzuje, že vaše matka si závěť vzala zpět," řekla Greveová a zamávala kusem papíru. „Vera si ji vyzvedla ve stejný den, kdy spáchala sebevraždu."

Olav si dvěma prsty přejel po špičce nosu a ústech a pak je nechal spočívat pod bradou. „Matka si vyzvedla závěť a krátce nato skočila ze Srázu?"

„Je to těžko pochopitelné, ale je to tak," odpověděla Greveová.

Znovu si zastrčil ruce do kapes a začal přecházet po chodbě. „Co je v tomto případě nejhorší možný scénář, Greveová?"

Takhle uvažoval vždycky, bylo to jeho obchodní tajemství: když v SAGA přednášeli odborníci na jaderné zbraně nebo klimatologové, Olav se ptal, jak zlé by to *mohlo* být, a podle toho vymýšlel další strategie.

„Vera si možná jen přála závěť zrušit, to je jedna z možností. Ale v nejhorším případě: sepsala novou, právně závaznou, ve prospěch jiné části rodiny."

„Hans a ta prokletá bergenská větev," zamumlal Olav.

Osloská falanga na Rederhaugenu, nejprve za Veřina bohémského způsobu života a později pod jeho vlastním dohledem, závratně zbohatla na příjmech ze skupiny SAGA. Stejnojmenná nadace jim navíc dala ještě něco cennějšího: vliv. Jak dlouho to vydrží?

„Takže takhle to je." Greveová kývla směrem ke knihovně. „Je čas, pojďme."

5. kapitola

Je řeč o značném majetku

„Pak zbývá otázka, kde by měla zesnulá být uložena."

Protože se jednalo o otázku, na kterou měla Saša kvalifikovaný názor, poslušně zvedla ruku. Pracovník pohřební služby byl brunátný obtloustlý muž středního věku v tmavém obleku.

Od chvíle, kdy babičku našla, uplynuly čtyři dny. Ale pohled na ni toho rána — ležela na břiše ve vodě a na sobě měla tmavě zelenou vestu s erbem — se jí od té doby vybavoval každý den a každou noc. Saša snad nikdy předtím neviděla mrtvého člověka, natož aby jej našla.

Se svými traumaty se vypořádá sama. Daleko horší byl pocit viny, který ji zaplavil. Vera se chovala podivně už v okamžiku, kdy jí Saša položila onu naivní a hloupou otázku, jestli by jí nemohla vyprávět o ztroskotání lodi. A ještě téhož večera skoncovala se svým životem.

„Hřbitov našeho Spasitele?" navrhl Sverre.

„Ztratil své kouzlo," zamumlal Olav. „Buď je plný, nebo prostě mezi mrtvými vyšel z módy."

„Tati," reagovala Saša ostře. „Takhle nemůžeš mluvit."

„Otec leží na Západním hřbitově," pokračoval Olav. „Západní hřbitov je vhodný. Společný hrob se nabízí."

„S tím nesouhlasím," řekla Saša.

Oči ostatních se na ni upřely. Schůzka se konala v atriu knihovny, světlé kruhové místnosti o poloměru asi pěti metrů. Sluneční světlo pronikalo úzkým oknem, které se táhlo po obvodu celé místnosti, a tam, kde seděla, ji oslepovalo. Kulatému stropu dominovaly motivy z biblické Knihy královské. Od okna až k leštěné světlé žulové podlaze stály police, uprostřed byly čtecí koutky a hluboká křesla. Tam se rodina usadila.

„A s čím nesouhlasíš?" zeptal se Olav.

„Navrhuji pomník u Srázu," odpověděla dcera. „Její popel by měl být rozptýlen tady nad fjordem."

Pracovník pohřební služby nejistě zatěkal pohledem a udělal si poznámku.

„Aha, nad fjordem."

Olav si ho nevšímal a podíval se na právničku. „Greveová, jak se na takové řešení dívá zákon?"

„Čistě formálně by to mělo být možné, pokud popel nebude rozptýlen v obydlených oblastech nebo na moři s hustým provozem rekreačních lodí."

Pracovník pohřební služby pak vysvětlil praktické záležitosti týkající se obřadu — rakev z třešňového dřeva mahagonové barvy, fotografie Very, která bude vystavena během smutečního obřadu, a hudebníci, kteří zahrají v kostele a během pohřební hostiny.

„A co pěvecký sbor Sølvguttene?" zeptal se Olav. „Chci je mít v kostele."

Pracovník zaváhal. „Hodně lidí se na ně ptá, ale myslím, že to bude obtížné takto narychlo."

„OK," odpověděl Olav podrážděně a podíval se na hodinky Rolex Daytona, které měl na zápěstí připevněné červenobílomodrým

řemínkem na lyže. „Zavolám přímo dirigentovi. Kdybychom měli další otázky, můj syn se vám ozve."

Muž přikývl a odspěchal ven.

Ponižovat ostatní tímto způsobem bylo pro otce typické. Saša s tím ale žila tak dlouho, že o tom skoro nepřemýšlela. Přestože Siri byla o deset let starší, zasvětila ji do svého dámského společenského kroužku, který se setkával v sauně pod Rederhaugenem, aby se dokázala postavit mužské dominanci v rodině.

Měly do dámského kroužku zapojit i babičku, byla skutečná feministka, ale tak daleko se nedostaly. Babička by na něco takového stejně nepřistoupila ani v nejdivočejších snech. A teď už bylo tak jako tak pozdě.

Olav si odkašlal. „Účelem této krátké schůzky je kromě domluvy na praktických záležitostech ohledně pohřbu poskytnout informace o právních otázkách souvisejících s dědickým řízením. Andrea je stále ve Švédsku, ale co nejdříve se vrátí domů."

Sverre se podrážděně podíval na Sašu. Nikdy si nebyli tak blízcí, jako když se bavili o nezodpovědnosti své mladší sestry. Andrea byla výsledkem otcova krátkého vztahu z devadesátých let s jednou švédskou alkoholičkou z nižší společenské vrstvy.

„Alexandro, vrátí se Mads z Asie?" zeptal se Olav.

Saša zavrtěla hlavou.

Když mu pověděla o babiččině smrti, manžel jí řekl, že si může objednat první let domů. Ona mu to ale rozmluvila. Ačkoli si s Madsem povídala téměř o všem, smrt Very ji více sbližovala s rodinou. On Veru znal jen povrchně. Sebevražda byla intimní rodinná záležitost, která se ho netýkala.

„Rozmluvila jsem mu to, přijede až na pohřeb."

„Dobře. Má tam důležitá jednání," řekl Olav a podíval se postupně na ostatní.

„Pro ostatní, kteří o tom nevíte, po úmrtí jsme úzce spolupracovali s policií. Postupovali standardně, provedli ohledání místa činu, prošli matčiny telefonní záznamy a vyslechli ty, kteří tu byli. Vyloučili, že by došlo k nějakému trestnému činu, a vyšetřování uzavřeli. Byla to možná jen formalita, ale přesto to byla úleva."

Chabě se usmál a podíval se na Siri Greveovou, jako by měli tajemství. Možná Vera do závěti nachystala nějakou časovanou bombu.

„Chci slyšet aktuální informace o závěti," řekl Sverre.

Bratr se občas dokázal blýsknout jasnou a přirozenou formulací. Ale k Sašině překvapení otec i Greveová reagovali s tápavým neklidem.

„S matčinou závětí jsou spojeny jisté komplikace," odpověděl Olav.

„Komplikace?" řekli Saša a Sverre zároveň.

„No..." nadechla se Siri Greveová.

„Závěť se nenašla," začal Olav. „Právě jsem se dozvěděl, že si ji matka vyzvedla u notáře ve stejný den, kdy spáchala sebevraždu."

V atriu se rozhostilo ticho.

Saša jako by dostala ránu kladivem do hlavy. Cítila se malátná a omámená.

Co to sakra má být, pomyslela si. Je ve světle této nové informace více, nebo méně vinna? Tedy nikoliv *vinna* v právním slova smyslu, ale v morálním. Těžko říct. Bylo to prostě divné. Jedny zaopatřit a druhé vydědit byl logický důsledek lásky a nenávisti.

Ale vzít si svou závěť a pak se zabít?

To nějak nehraje. A nemohla se zbavit pocitu, že to souvisí s něčím, co řekla.

„Ale proč?" zeptal se Sverre.

„Nevím. Jedna z hypotéz je, že si vůbec nepřála dědické řízení se závětí," odpověděl Olav. „Proč by závěť jinak vyzvedávala?"

„Co to znamená z právního hlediska?“ pokračoval syn.

Siri se postavila. Její rodina zastupovala Falckovy v právních záležitostech po celé generace. Olav neměl k cizím lidem velkou důvěru. Siri byla z dobré rodiny, a navíc vynikající právnička. Než ji Olav zlákal do SAGA, byla partnerkou v jedné z předních firem.

„Právo na dědictví mají dědicové, v tomto případě Olav, pokud zesnulý nesepsal notářsky ověřenou závěť. Prozatím pracujeme s hypotézou, že Vera si přála dědické řízení se závětí a že závěť se ještě nenašla. Abychom pochopili, co všechno je ve hře, musíme si ujasnit, co Vera skutečně vlastnila a s čím neměla nic společného.“

„A co SAGA?“ zeptal se Sverre.

„Vera neměla v SAGA žádná vlastnická práva. Majetek společnosti je spravován odděleně, na principu přímé sestupné linie. Podrobnosti znáte. Olav je v čele společnosti, každé ze tří dětí má menší podíl. Stejně to má bergenská větev. Jak víte, akcionáři, kteří jsou členy rodiny, mají v případě prodeje předkupní právo. O skupinu SAGA se bát nemusíte.“

„Můj otec si uvědomoval, jak je důležité, aby si rodina udržela kontrolu,“ dodal Olav s přikývnutím.

Stejně jako Falckové před ním byl i otec odjakživa posedlý myšlenkou o rodové linii. Když coby novopečený dědeček poprvé uviděl Camillu v porodnici, vzal malou holčičku do náruče a řekl: „Pokračování rodu. Není nic krásnějšího!“

Siri se podívala na ostatní. „Dědictví po Veře, ať už je upraveno dědickým právem, nebo závětí, se týká především nemovitého majetku, tedy nejdůležitějších rodinných nemovitostí: je to Hordnes v Bergenu, lovecká chata v Ustaosetu a samozřejmě Rederhaugen. Je řeč o značném majetku.“

Značný majetek, to bylo slabé označení. Nešlo jen o loveckou chatu, ale o celou zemědělskou usedlost.

„Jen tak ze zvědavosti," řekl Sverre, „kolik takové nemovitosti stojí?"

Siri se křečovitě usmála. Saša na ní poznala, jak jí bratr připadá protivný. „No, odhadnout cenu třípokojového bytu nebo obyčejné vily je snadné, protože trh je velký a s takovými věcmi se obchoduje pořád. Ale lovecká chata, Hordnes a Rederhaugen? Všechny tři patří mezi nejunikátnější nemovitosti v zemi. Jejich hodnota je taková, kolik je potenciální kupec ochoten zaplatit. A takových kupců není mnoho."

„Mluvili jste s bergenskou větví?" Sverre se na židli naklonil dopředu.

„K matce určitě natahovali své žebrácké ruce," poznamenal Olav.

S bergenskou falangou to bylo tak zlé, že honosná nemovitost v Hordnesu u fjordu Fana se málem musela prodat. Vera nemovitost koupila a nechala je tam bydlet za minimální nájem. Podle otce měli ale bergenští tak málo peněz, že si sotva mohli dovolit platit účty za elektřinu.

„Obáváš se, že Vera mohla jednu nebo více nemovitostí bergenským odkázat?" zeptala se Saša.

„Je to možná hypotéza," řekla Siri.

Olav vstal a začal neklidně bloumat po atriu. „Hans a ostatní bergenští věděli, že Vera je stále vedená jako majitelka našich nemovitostí. Hans je sukničkář a tentokrát se pokusil obletovat výstřední pětadevadesátnici. Jen těžko se člověk může více přiblížit definici ubohosti."

Jakmile šlo o dědictví, i lidé z těch nejlepších rodin ztráceli soudnost. Přesto Saša věřila, že její rodina bude schopna jednat důstojně. Jak naivní byla. Občas bylo únavné být Falcková.

„To jsou závažná obvinění, tati," vyhrkla. „Nemáme tušení, co se stalo. Jsou to jen spekulace a úvahy o nejhorším možném scénáři."

„Hans a bergenští po nás šli ještě před tím, než ses narodila, Sašo. Nikdy se nevyrovnali s tím, že v sedmdesátých letech nevyužili příležitosti."

„Stejně jsou to ale jen spekulace," odpověděla Saša. „Do pohřbu zbývá pár dní. Jestli Vera skutečně závěť vyzvedla a sepsala novou, musí být tady."

„Dobře, Alexandro. Chtěl bych, abys systematicky prošla její věci na Srázu."

Saša poslušně přikývla.

„Proč je tak důležité najít závěť co nejdřív?" zeptal se Sverre. „Závěť je přece tak jako tak nezvratitelná."

„Protože kdo má informace, má moc," odpověděla Siri a usmála se na Sašu přes stůl.

Olav se znovu otočil k dceři. „Jakmile ji najdeš, okamžitě mi dej vědět."

„Nezkusíme si promluvit s Hansem?" zeptala se Saša. „Třeba něco ví."

„Zkoušel jsem to, ale hovor spadl rovnou do hlasovky," odpověděl Olav. „Jako obvykle je někde, kde není signál."